Blogi

Parempi katsoa kuin katua – IMF suosittelee politiikkatuen jatkamista jotta taloudet elpyvät kestävällä tavalla

Kansainvälinen talous, IMF | 16.10.2020 | Olli Rehn

KIRJOITTAJA

Olli Rehn
Johtokunnan
puheenjohtaja

Pandemian hallinta ja sen aiheuttamien taloudellisten vaurioiden vaimentaminen ovat yhä keskeistä, eikä politiikkatoimien kriittisen tärkeää tukea kotitalouksille ja yrityksille tule ennenaikaisesti lakkauttaa.

Maailmantalous on asteittain toipumassa kevään globaalista sulkutilasta ja talouksien äkkipysähdyksestä. Silti ei ole yllätys, että tulevaisuuteen liittyvä epävarmuus hallitsi tällä viikolla pidettyjä Kansainvälisen valuuttarahaston IMF:n ja Maailmanpankin virtuaalisia vuosikokouksia, etenkin kun pandemian toinen aalto jyllää nyt ympäri maailmaa.

IMF:n pääviesti syksyn kokouksissa oli, että edessä on eritahtinen, osittainen ja hyvin epävarma matka ennen kuin taloudet ovat kunnolla toipuneet. ”Edessämme on vaikeakulkuinen, yhteinen ja toisistamme riippuvainen kiipeilyurakka”, kuten toimitusjohtaja Kristalina Georgieva asian kuvasi. Pandemian hallinta ja sen aiheuttamien taloudellisten vaurioiden vaimentaminen ovat yhä keskiössä, eikä politiikkatoimien kriittisen tärkeää tukea kotitalouksille ja yrityksille tulisi ennenaikaisesti lakkauttaa, jottei talouksien toipuminen vaarannu. Parempi katsoa kuin katua, neuvoo siis IMF. Tämä koskee sekä raha- että finanssipolitiikkaa.

IMF on lokakuun arviossaan päivittänyt maailmantalouden ennustetta kuluvalle vuodelle hieman vähemmän negatiiviseksi eli -4,4 prosenttiin. Pahin kasvuskenaario ei ole toteutunut, mutta ennusteluku kertoo silti historiallisen syvästä, äkillisestä ja maailmanlaajuisesta taantumasta.

Monien kehittyneiden maiden, kuten Yhdysvaltain ja Euroopan maiden, aktiviteetin romahdus, vaikkakin raju, ei ole ollut niin suuri kuin pelättiin. Kiinan talouden toipuminen on ollut nopeaa,

mutta monissa muissa kehittyvissä maissa kasvunäkymät ovat selvästi vaimeammat. Kestokykyä koronakriisin vaikutuksille koettelevat myös hauraat instituutiot ja vähäinen tila politiikkatoimiin. 85 prosentissa IMF:n jäsenmaista kasvu jäänee tänä vuonna negatiiviseksi, eikä ensi vuodelle odotettu elpyminen vielä riitä palauttamaan talouksia kriisiä edeltäneille kasvu-urille.

Koronakriisin jättämät arvet kokonaistuotantoon ovat IMF:n arvion mukaan tuntuvia ja kestävät pitkään. Työmarkkinoiden elpyminen, tekemättä jääneiden investointien paikkaaminen sekä henkisen pääoman vaurioiden korjaaminen vaativat aikaa. Huolta aiheuttaa myös pandemian isku maailmanlaajuiseen köyhyyteen. IMF:n arvion mukaan jopa 80–90 miljoonaa ihmistä lisää saattaa pudota äärimmäiseen köyhyyteen vuonna 2020. Kohdennetut kansalliset sosiaali- ja talouspolitiikan toimet ovatkin välttämättömiä haavoittuvimpien väestöryhmien suojelemiseksi ja jotta kriisi ei johtaisi merkittävään eriarvoisuuden kasvuun.

IMF:n analyysi vahvistaa käsitystä, että koronapandemiaan liittyvien terveysriskien torjunta on edellytys talouden vahvalle ja kestävälle elpymiselle. Ihmisten vapaaehtoisella sosiaalisella eristäytymisellä infektioiden lisääntyessä on viranomaisten sulkutoimien lisäksi merkittävä vaikutus taloudellisen toimeliaisuuden hidastumiseen.

Tämä kyseenalaistaa sen laajasti viljellyn argumentin, että talouden sulkutoimista päätettäessä on tehtävä kompromissi ihmishenkien pelastamisen ja talouden tukemisen välillä. Varhaisessa vaiheessa toteutetut tehokkaat talouden sulkutoimet aiheuttavat lyhyen aikavälin kustannuksia, mutta ne myös nopeuttavat yhteiskunnan paluuta kohti normaalia johtaen todennäköisesti myönteisiin kokonaisvaikutuksiin.

IMF:n vuosikokousten keskusteluissa painotettiin tarvetta käyttää kriisi tilaisuutena talouksien uudelleenrakentamiseen ja uudistamiseen kohti kestävämpää, vihreää ja osallistavaa kasvua. Rakenneuudistuksia ei saisi laittaa pöytälaatikkoon odottamaan, vaan niiden tulisi olla keskeinen osa talouspolitiikan kokonaisuutta vahvan kasvun edistämiseksi – tämä pätee Suomessakin. Globaalilla tasolla yhteiset toimet ilmastonmuutoksen torjumiseksi ja sääntöpohjaisen kauppajärjestelmän vahvistamiseksi ovat tärkeitä kestävälle ja vahvalle maailmantaloudelle.

Mittavat tukitoimet kasvattavat merkittävästi valtioiden velkataakkaa ja etenkin monissa alhaisen tulotason maissa velkariskien hallinta ja julkisen talouden vahvistaminen ovat tulevien vuosien keskeisimpiä haasteita. Varautuminen mahdolliseen laajempaan velkakriisiin onkin ajankohtainen teema kansainvälisillä foorumeilla.

Kansainvälinen yhteisö on tukenut köyhimpien maiden tilannetta myöntämällä helpotuksia velanhoitokuluihin. G20-ryhmä päätti juuri jatkaa kahdenvälisten velanhoitokulujen helpotuksia (Debt Service Suspension Initiative, DSSI) kesäkuuhun 2021 asti. Myös IMF on antanut anteeksi IMF:lle kohdistuvia velanhoitokuluja. On kuitenkin mahdollista, että nämä toimenpiteet eivät riitä

estämään maksukykyongelmia ja velkojen uudelleenjärjestelytarpeita köyhimmissä maissa.

Kansainvälinen valuuttarahasto on jatkanut jäsenmaidensa tukemista ennennäkemättömän talouskriisin ja epävarmuuden aikana. Maaliskuun jälkeen lähes puolelle IMF:n 189 jäsenmaasta on myönnetty kriisirahoitusta, yhteensä yli 100 miljardin Yhdysvaltain dollarin arvosta. Rahoitus on suurelta osin keskittynyt köyhimpiin maihin sekä hauraassa asemassa oleviin nouseviin talouksiin. Lisäksi useat Latinalaisen Amerikan maat ovat tukeutuneet IMF:n varautumisluottoihin vahvistaakseen ulkoisia puskureitaan vaikeasta tauti- ja taloustilanteesta aiheutuvien lisääntyvien riskien suojaksi.

IMF:n ja koko kansainvälisen yhteisön onkin nyt jatkettava ponnisteluja koronakriisin vaurioiden korjaamiseksi ja maailmantalouden saattamiseksi uudelle, aiempaa kestävämmälle ja vihreälle kasvu-uralle. Tämä edellyttää toimien kansainvälistä koordinointia. Toimiva yhteistyö on avainasemassa pitkän edessämme olevan urakan onnistumiseksi.

Asiasanat

IMF, kansainvälinen valuuttarahasto, korona, koronapandemia, maailmantalous, talousennuste